

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“МЕНЕДЖМЕНТ СТРАХОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ”
(для магістрів)

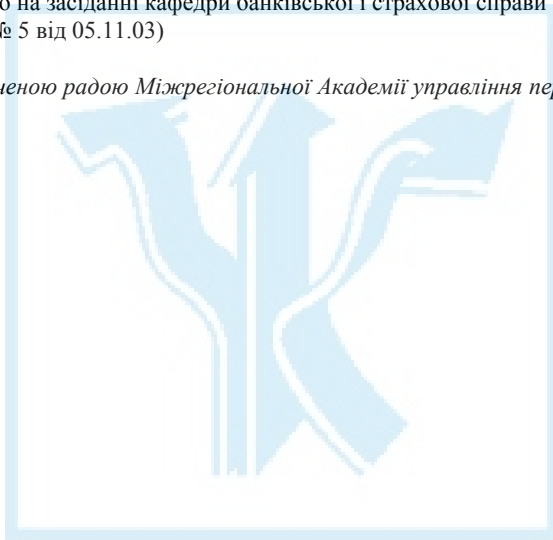
МАУП

Київ 2004

Підготовлено доктором філософії в галузі економіки, доцентом МАУП
В. Д. Бігдашем

Затверджено на засіданні кафедри банківської і страхової справи
(протокол № 5 від 05.11.03)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Бігдаш В. Д. Навчальна програма дисципліни “Менеджмент страхової діяльності” (для магістрів). — К.: МАУП, 2004. — 22 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Менеджмент страхової діяльності”, питання для самоконтролю, вказівки до виконання контрольної роботи для студентів заочної форми навчання, питання для контрольних робіт, також список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2004

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна “Менеджмент страхової діяльності” входить до програм фахової підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації слухачів Міжрегіональної Академії управління персоналом за освітньо-кваліфікаційними рівнями магістра денної, вечірньої та заочної форм навчання.

Мета вивчення дисципліни — надання глибоких знань із питань теорії створення та практичного застосування конкретних механізмів управління страхуванням, перестрахованням і формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управлінням в діяльності страхових організацій.

Завдання дисципліни:

1. Вивчення сутності, ролі та механізму управління страховою діяльністю, що дозволить сформувати рівень знань для успішного застосування в галузі страхування та повністю використовувати можливості страхового захисту в роботі та особистому житті.

2. Вивчення засобів організації та розвитку страхової компанії й регулювання страхової діяльності.

3. Здобуття знань з основних напрямів управління страховою діяльністю з позицій здобутків вітчизняного та зарубіжного досвіду.

4. Набуття практичних навичок планування та прийняття управлінських рішень при здійсненні страхування, перестраховання та інвестиційної діяльності страхових компаній.

Наявність глибоких і сталих знань з дисципліни “Менеджмент страхової діяльності” є обов’язковою для завершення навчання за програмами підготовки магістра.

Предмет дисципліни — відносини, що виникають у процесі управління формуванням, розподілом і використанням страхових фондів.

Міждисциплінарні зв’язки дисципліни.

Методична основа дисципліни “Менеджмент страхової діяльності” — це сучасні економічні теорії та концепції менеджменту, страхування, фінансового менеджменту і теорії економічних ризиків, світовий досвід з теорії та практики організації страхування та надання страхових послуг, розробки провідних вчених і працівників страхового бізнесу країн зі сталою ринковою економікою, що максимально адаптовані до реальних умов розвитку національної економіки, а також теоретичні та практичні досягнення практики менеджменту страхової діяльності на національному страховому ринку.

Вимоги до студентів, які вивчають дисципліну.

Для досягнення мети та завдань вивчення дисципліни, студенти мають прослухати лекції та взяти участь у семінарських та/або практичних заняттях, передбачених навчальним планом, пройти рубіжний контроль у вигляді відповідей на контрольні тестові завдання, а також самостійних (позааудиторних) занять у формі виконання письмових контрольних робіт (якщо вони передбачені навчальним планом). У кожній роботі має бути вичерпна та аргументована відповідь на визначені в ній питання.

При виконанні письмових контрольних робіт студентам, як правило, необхідно проконсультуватися з викладачем (лектором) і узгодити з ним тематику, зміст контрольної роботи у вигляді розгорнутого плану та обов'язкові для використання літературні джерела. Під час виконання контрольних робіт слід використовувати рекомендовану літературу, наведену в списку, та інші джерела інформації (Інтернет і періодичні видання, матеріали страхових компаній за тематикою контрольної роботи тощо). Наявність у контрольній роботі оригінальних матеріалів, результатів власних аналітичних досліджень і висновків автора є необхідною умовою її позитивного оцінювання.

При оформленні контрольної роботи необхідно користуватися вказівками, наведеними в розділі “Методичні вказівки та завдання до виконання контрольних робіт для студентів заочної форми навчання”.

Остаточний контроль рівня здобутих знань.

Завершується процес навчання складанням іспиту (заліку). Список контрольних питань для підготовки до іспиту (заліку) наведено нижче. До іспиту (заліку) допускають студентів, які опрацювали робочу програму дисципліни в повному обсязі, пройшли всі стадії рубіжного контролю і не мають поточних заборгованостей.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни
“МЕНЕДЖМЕНТ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”

№ пор.	Назва теми
1	Науково-методологічні основи менеджменту страхової діяльності
2	Регулювання страхової діяльності
3	Стратегія страхової діяльності
4	Організація страхової компанії та управління нею
5	Планування страхової діяльності
6	Управління якістю страхового продукту
7	Управління системою продажів страхових продуктів і персоналом
8	Управління ризиками страхової діяльності
9	Управління перестраховальною діяльністю
10	Фінансовий менеджмент страхової діяльності

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни
“МЕНЕДЖМЕНТ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”

Тема 1. Науково-методологічні основи менеджменту страхової діяльності

Поняття страхової діяльності. Теоретичні основи здійснення страхової діяльності. Види страхової діяльності, тенденції їх розвитку в Україні. Суб'єкти страхової діяльності на страховому ринку України.

Поняття менеджменту страхової діяльності. Страхова організація як складна багатофункціональна система. Основні властивості системи: обмеженість, цілісність, взаємозалежність і взаємодія, структурність, ієрархічність тощо. Системний та ситуаційний підходи в менеджменті страхової діяльності. Принципи та функції менеджменту страхової діяльності.

Література [1; 29; 35; 42; 47; 50; 53; 54; 56; 66; 69]

Тема 2. Регулювання страхової діяльності

Необхідність, сутність і призначення регулювання страхової діяльності.

Склад системи правового регулювання страхових відносин. Страхове законодавство як інструмент регулювання страхової діяльності. Структура страхового законодавства України.

Державний нагляд і регулювання страхової діяльності — завдання, функції, права й обов'язки. Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг як спеціальний уповноважений центральний орган виконавчої влади у справах нагляду за страховою діяльністю та її функції. Реєстрація та ліцензування суб'єктів страхового ринку (страховиків, посередників). Функції контролю за діяльністю суб'єктів страхового ринку, забезпечення гласності їхньої діяльності і підтримки правопорядку в галузі тощо.

Вплив норм міжнародного права на формування законодавчої та нормативної бази регулювання страхової діяльності в Україні.

Література [1–3; 8; 22; 32; 33; 51; 54; 57; 61; 66; 73]

Тема 3. Стратегія страхової діяльності

Стратегічний менеджмент страхової діяльності як динамічна сукупність взаємопов'язаних процесів: аналіз середовища, визначення місії та цілей, вибір стратегії, оцінка і контроль реалізації стратегії.

Особливості аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища страхової організації.

Стратегічні цілі менеджменту страхової діяльності та чинники їх вибору.

Види стратегій страхової діяльності. Стратегії бізнесу, функціональні стратегії та принципи їх формування. Складові оцінки та контролю реалізації стратегії.

Стан і напрями розвитку стратегічного менеджменту страхової діяльності в Україні.

Література [14–16; 21; 25; 29; 35; 41; 44; 50; 54; 60; 61]

Тема 4. Організація страхової компанії та управління нею

Зміст і принципи організації менеджменту страхової діяльності.

Зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на створення різновидів організаційно-правових форм здійснення страхової діяльності на вітчизняному ринку.

Основні організаційно-правові форми здійснення страхової діяльності в Україні. Акціонерна страхова компанія. Представництво, агентство, філія страхової компанії.

Процес створення страхової компанії: реєстрація страховика як юридичної особи та надання юридичній особі статусу страховика. Спеціалізація страховика: страховики, які здійснюють страхування життя; страховики, які здійснюють загальні види страхування; страховики, які здійснюють перестраховання. Вимоги до реорганізації та ліквідації страховика.

Організаційна структура страховика. Основні типи організаційних структур страховиків, їх переваги та недоліки. Обов'язки керівників вищої і середньої ланки, працівників. Етапи вдосконалення організаційних структур.

Управлінський цикл страхової компанії: аналіз і планування, організація діяльності, контроль і регулювання.

Інформаційно-технічне забезпечення страхової діяльності. Пошук, обробка, аналіз і синтез інформації у страховій діяльності. Функції інформаційних систем у страховій компанії. Мета, завдання та основні функції автоматизованих офісних систем у страхових компаніях. Структура офісної системи.

Література [1; 6; 9; 12; 22; 29; 32; 43; 51; 54; 59; 67; 71; 73]

Тема 5. Планування страхової діяльності

Економічна сутність планування в менеджменті страхової діяльності та його етапи.

Умови планування в менеджменті страхової діяльності. Основні методи розробки планів менеджменту страхової діяльності.

Вимоги до поточного, оперативного та стратегічного планування страхової діяльності. Основні розділи типового бізнес-плану: призначення плану, вихідна інформація про страхову компанію та її сегмент страхового ринку, вибір страхових послуг, дослідження ринку страхових послуг, аналіз конкурентів, складання прогнозу обсягів продажів, вибір місця діяльності, план діяльності, план маркетингу, організаційний план, юридичний план, організація бухгалтерського обліку, контролю і внутрішнього аудита, аналіз ступеня ризику, фінансовий план, резюме бізнес-плану, додатки.

Технологія складання та практичної реалізації планів у страховій компанії.

Література [8; 12; 14; 20; 24; 34; 35; 37; 42; 44; 49; 54; 55; 67]

Тема 6. Управління якістю страхового продукту

Зміст і завдання управління якістю страхового продукту. Класифікація страхових послуг за ознаками — ринкова активність, економічна, юридична, за обсягом страхового захисту тощо.

Управління наданням окремих видів страхових послуг: управління їх розробкою, обсягом, структурою, якістю і реалізацією. Договір страхування як основний інструмент для реалізації страхового продукту добровільного та обов'язкового страхування. Схеми процесу розробки страхового продукту. Страховий маркетинг. Розвиток продуктової стратегії страхової компанії — продаж освоєного страхового продукту на нових ринках, використання різних типів диверсифікації, залучення додаткових інвестицій для розвитку страхової компанії в різних напрямках тощо.

Управління портфелем конкурентоспроможних страхових послуг. Концепція М. Портера при визначенні середовища страхового продукту і його конкурентні можливості. Напрями дослідження конкурентів: оцінка їх перспектив та дій. Позиції конкурентної боротьби, в яких можуть перебувати страхові компанії. Аналіз страхового портфеля з використанням матриць Бостонської консультативної групи, фірми МакКінзі тощо. Управління страховим портфелем як засіб виявлення і оцінки діяльності компанії з метою вкладення коштів у найприбутковіші або найперспективніші її напрями і скорочення (припинення) інвестицій у неперспективні.

Сучасний стан і напрями розвитку управління якістю страхових продуктів в Україні.

Література [1; 8; 12; 14; 17; 23; 25; 37–41; 48; 52–54; 61; 67]

Тема 7. Управління системою продажів страхових продуктів і персоналом

Особливості страхової послуги як товару. Роль продажів страхових продуктів у розвитку страхової діяльності. Поняття, типи і основні принципи функціонування систем продажів страхових продуктів.

Загальні закономірності та основні напрями прямої продажі: офісної, поштового розсилання, використання Інтернету.

Система продажів через страхових посередників. Страхові агенти — фізичні особи, юридичні особи. Продаж через незалежних страхових

брокерів і професіональних фінансових консультантів. Вимоги законодавства України до страхових посередників.

Переваги і недоліки різних систем продажів, їх порівняльний аналіз і напрями використання за видами страхових послуг.

Підсистема кадрового менеджменту. Контролінг персоналу. Кадровий маркетинг. Система підготовки і перепідготовки персоналу та її організація.

Роль менеджера в управлінні страховою компанією. Модель для аналізу та оцінки ділових якостей менеджера. Формування колективу страхової компанії та роль мотивації в страховій діяльності.

Література [5; 11; 17; 26; 28; 33; 37; 47; 51; 54; 61; 66; 68]

Тема 8. Управління ризиками страхової діяльності

Визначення поняття “менеджмент ризиків страхової діяльності”, його мета і зміст. Процедури менеджменту ризиків у страховій діяльності.

Особливість ідентифікації та оцінки ризиків страхової діяльності.

Організаційно-технічні та фінансово-договірні способи управління ризиками. Особливість страхування і перестраховування ризиків діяльності страхової організації.

Повний цикл управління ризиками і особливості основних етапів його застосування.

Література [18; 19; 39; 50; 54; 62; 66; 70]

Тема 9. Управління перестраховальною діяльністю

Визначення та зміст перестраховування. Функції перестраховування як забезпечення страхового захисту для значних ризиків, диверсифікації ризиків, вирівнювання страхових сум і формування збалансованого страхового портфеля при заданих параметрах фінансової усталеності та рентабельності страхових операцій.

Законодавче регулювання перестраховальної діяльності. Вимоги чинного законодавства до здійснення перестраховування на території України та за її межами.

Принципи управління перестраховальною діяльністю. Принципи відшкодування, граничної сумлінності та особливості їх додержання. Норматив максимальної відповідальності.

Управління пропорційним і непропорційним перестраховуванням. Факультативне та облігаторне перестраховування.

Управління перестраховальною діяльністю з вітчизняними та закордонними перестраховиками.

Література [1; 4; 8; 17; 22; 30; 45; 52; 54; 58; 61; 66]

Тема 10. Фінансовий менеджмент страхової діяльності

Сутність, функції та склад фінансового менеджменту страхової компанії.

Оцінка фінансових ресурсів страхової компанії, їх джерел і форм руху. Статутний капітал: величина, структура. Страхові резерви і страхові активи. Нормативні співвідношення між страховими активами і страховими зобов'язаннями.

Аналіз страхових операцій, факторів управління ризиком і фінансовими результатами (прибутком і рентабельністю).

Планування фінансової діяльності страхової компанії. Річний і квартальний плани доходів і витрат. Контроль фінансових результатів і прибутку, обсягу страхових резервів і спеціальних фондів.

Основні принципи й особливості управління фінансами страхової компанії.

Управління інвестиційним портфелем: розміщення страхових резервів, власних коштів та інша інвестиційна діяльність. Фондовий ринок і робота на ньому.

Управління платоспроможністю страховика.

Управління формуванням і використанням прибутку.

Податковий менеджмент страхової діяльності.

Література [1; 3; 7; 10; 12–14; 20; 27; 35; 36; 45–47; 50; 53; 54; 61; 63–69; 70; 73]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Основні складові страхової діяльності та тенденції їх розвитку в Україні.
2. Способи страхування та відповідні їм види страхової діяльності.
3. Сутність інвестиційної складової в діяльності страхової компанії.
4. Зміст і призначення основних принципів страхування.
5. Сутність і передумови формування менеджменту страхової діяльності.
6. Суб'єкти менеджменту страхової діяльності на страховому ринку України.
7. Страхова організація як складна багатофункціональна система та її властивості.
8. Середовище менеджменту страхової діяльності та його структура.
9. Принципи та функції менеджменту страхової діяльності.

10. Взаємозв'язок менеджменту страхових операцій, менеджменту перестраховування та інвестиційного менеджменту страхової діяльності.
11. Необхідність, сутність і призначення регулювання страхової діяльності
12. Страхове законодавство як інструмент регулювання страхової діяльності.
13. Державний нагляд і регулювання страхової діяльності — завдання, функції, права та обов'язки.
14. Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг та її функції.
15. Реєстрація страхової компанії та її ліцензування.
16. Функція та ліцензування суб'єктів страхового ринку.
17. Функції контролю, забезпечення гласності діяльності суб'єктів і підтримки правопорядку в галузі тощо.
18. Вплив норм міжнародного права на формування законодавчої бази регулювання страхової діяльності в Україні.
19. Стратегічний менеджмент страхової діяльності та його складові.
20. Стратегія менеджменту страхової діяльності.
21. Аналіз зовнішнього середовища діяльності страхової компанії.
22. Методи аналізу внутрішнього середовища діяльності страхової компанії.
23. Характеристики SWOT-аналізу та приклади його застосування у менеджменті страхової діяльності.
24. Стратегічні цілі менеджменту страхової діяльності та чинники їх вибору.
25. Види стратегій страхової діяльності та принципи їх формування.
26. Стан і напрями розвитку стратегічного менеджменту страхової діяльності в Україні.
27. Зміст і принципи організації менеджменту страхової діяльності.
28. Аналіз організаційно-правових форм здійснення страхової діяльності на вітчизняному ринку.
29. Акціонерна страхова компанія та її структура. Представництво, агентство, філія страхової компанії.
30. Особливості створення страховика, що здійснює страхування життя.
31. Особливості створення страховика, що здійснює загальні види страхування.
32. Особливості створення страховика, що здійснює перестраховування.
33. Вимоги до реорганізації та ліквідації страховика.
34. Основні типи організаційних структур страховиків, їх переваги та недоліки.
35. Етапи вдосконалення організаційних структур.
36. Управлінський цикл страхової компанії.

37. Інформаційно-технічне забезпечення страхової діяльності.
38. Інформаційні бази для страхової діяльності. Стан і напрями розвитку інформаційного забезпечення вітчизняних страховиків.
39. Функції автоматизованих офісних систем у страхових компаніях.
40. Взаємозв'язок стратегії та планування менеджменту страхової діяльності.
41. Основні методи розробки планів менеджменту страхової діяльності.
42. Вимоги до поточного та оперативного планування страхової діяльності.
43. Вимоги до стратегічного планування страхової діяльності.
44. Бізнес-планування на етапі ліцензування страхової діяльності.
45. Технологія складання та практичної реалізації планів у страховій компанії.
46. Зміст і завдання управління якістю страхового продукту.
47. Управління здійсненням ризиковими видами страхування: сутність і складові.
48. Управління здійсненням страхування життя: сутність і складові.
49. Договір страхування як інструмент реалізації страхового продукту.
50. Механізм розробки страхового продукту.
51. Страховий маркетинг та його роль у менеджменті страхової діяльності.
52. Конкурентні можливості та середовище страхового продукту за концепцією М. Портера.
53. Аналіз страхового портфеля з використанням матриць Бостонської консультаційної групи.
54. Аналіз страхового портфеля з використанням матриць фірми Мак-Кінзі.
55. Управління страховим портфелем конкурентоспроможних страхових послуг.
56. Сучасний стан і напрями розвитку управління якістю страхових продуктів в Україні.
57. Особливості страхової послуги як товару.
58. Поняття, типи і основні принципи функціонування систем продажів страхових продуктів.
59. Пряма система продажів страхових продуктів.
60. Системи продажів страхових продуктів із залученням страхових агентів.
61. Принципи управління мережею страхових агентів.

62. Системи продажів страхових продуктів через страхових і перестрахових брокерів.
63. Порівняльний аналіз систем продажів страхових продуктів.
64. Підсистема кадрового менеджменту.
65. Основні професійні якості менеджера страхової організації.
66. Переваги принципу делегування повноважень в управлінні персоналом страховика.
67. Менеджмент ризиків страхової діяльності: його мета і зміст.
68. Особливість ідентифікації та оцінки ризиків страхової діяльності.
69. Характеристика ризиків страхової діяльності.
70. Організаційно-технічні способи управління ризиками страхової діяльності.
71. Фінансово-договірні способи управління ризиками страхової діяльності.
72. Страхування і перестраховування як засіб управління ризиками діяльності страховика.
73. Принципи організації служби менеджменту ризиків страхової компанії.
74. Повний цикл управління ризиками страхової діяльності.
75. Визначення, зміст і функції перестраховування. Законодавче регулювання перестраховальної діяльності.
76. Принципи управління перестраховальною діяльністю.
77. Управління пропорційним перестраховуванням.
78. Управління непропорційним перестраховуванням.
79. Порівняльний аналіз управління перестраховальною діяльністю з вітчизняними та закордонними перестраховиками.
80. Сутність, функції та склад фінансового менеджменту страхової компанії.
81. Оцінка фінансових ресурсів страхової компанії.
82. Показники, що використовуються в економічному аналізі страхових операцій.
83. Планування фінансової діяльності страхової компанії.
84. Основні принципи та особливості управління фінансами страхової компанії.
85. Управління інвестиційним портфелем страхової компанії.
86. Шляхи управління формуванням страхових резервів.
87. Управління розміщенням страхових резервів.
88. Управління платоспроможністю страховика.
89. Управління формуванням і використанням прибутку.
90. Податковий менеджмент страхової діяльності.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Контрольна робота має відображати окремі теоретико-практичні проблеми страхування і виконуватися студентом після вибору ним відповідних питань (завдань). У зв'язку зі специфічними особливостями навчальних дисциплін, контрольна робота виконується письмово у формі реферату, в якому розглядаються конкретні ситуації.

Під час виконання контрольної роботи студенти здійснюють такі заходи:

- уточнюють завдання, відшуковують необхідні джерела для роботи над ними;
- виявляють тенденції розвитку процесів, що впливають із завдання, теоретично обґрунтовують та оцінюють їх;
- конкретно вирішують завдання, здійснюють його пояснення та інтерпретацію;
- формулюють заключні висновки, розкривають прогнози розвитку процесу (явища) у перспективі.

Контрольна робота виконується студентами самостійно та обов'язково має містити:

- зміст (номер завдання та його назву);
- відповіді (із посиланнями на використану літературу) на три вибрані питання зі списку питань для контрольної роботи, наведеного нижче;
- список використаної літератури.

При виконанні кожного завдання необхідно зазначити його номер і переписати умову.

Контрольна робота має бути викладена логічно і технічно правильно оформлена: написана чітким і розбірливим почерком у зошиті чи на аркушах розміром 210×297 мм, допускаються інші варіанти — друкований (через 1,5 інтервали) чи комп'ютерний (1,5 інтервали, шрифт типу Times New Roman-14) текст. Сторінки мають бути пронумерованими і мати поля (зліва 30 мм, справа 15, зверху і знизу по 20 мм).

Обсяг контрольної роботи не повинен перевищувати 15–20 сторінок. Наприкінці роботи наводиться список використаних літературних джерел, ставиться підпис студента і дата виконання.

ПИТАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Номер кожного з трьох питань контрольної роботи студент вибирає з трьох груп питань за останньою цифрою номера своєї залікової книжки.

Група питань 1

1. Зміст і склад менеджменту страхової діяльності.
2. Системний підхід у менеджменті страхової діяльності.
3. Принципи і функції менеджменту страхової діяльності.
4. Необхідність, сутність і призначення регулювання страхової діяльності.
5. Державний нагляд і регулювання страхової діяльності — завдання, функції, права та обов'язки.
6. Стратегічний менеджмент страхової діяльності: сутність і його складові.
7. Процес створення страхової компанії: реєстрація та ліцензування.
8. Вимоги до реорганізації та ліквідації страховика.
9. Основні типи організаційних структур страховиків, їх переваги та недоліки.
10. Інформаційно-технічне забезпечення страхової діяльності.

Група питань 2

1. Умови планування в менеджменті страхової діяльності.
2. Технологія складання та практичної реалізації планів у страховій компанії.
3. Управління наданням окремих видів страхових послуг (на вибір — видів майнового, особистого страхування та страхування відповідальності).
4. Управління портфелем конкурентоспроможних страхових послуг.
5. Порівняльний аналіз систем продажів страхових продуктів певного виду страхування (на вибір — видів майнового, особистого страхування та страхування відповідальності).
6. Система продажів страхових продуктів через страхових посередників.
7. Кадровий менеджмент у страховій діяльності.
8. Процедури менеджменту ризиків у страховій діяльності.
9. Особливість ідентифікації та оцінки ризиків страхової діяльності.
10. Способи управління ризиками в страховій діяльності.

Група питань 3

1. Функції перестраховування та законодавче регулювання перестраховальної діяльності.
2. Принципи управління перестраховальною діяльністю.
3. Управління пропорційним і непропорційним перестраховуванням.
4. Фінансовий менеджмент страхової компанії: сутність, принципи, склад, функції.
5. Показники оцінки фінансового стану страхової компанії.
6. Основні принципи та особливості управління фінансами страхової компанії.
7. Управління інвестиційним портфелем страховика.
8. Управління платоспроможністю страховика.
9. Управління формуванням і використанням прибутку.
10. Податковий менеджмент страхової діяльності.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України “Про внесення змін до Закону України «Про страхування»” від 4 жовтня 2001 р. № 2745-III.
2. Закон України ”Про господарські товариства” від 19 вересня 1991 р. № 1577-12ВР.
3. Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28 грудня 1994 р. № 334/94-ВР (із змін., внесеними згідно із Законами... № 349-IV (349-15) від 24.12.02, № 380-IV (380-15) від 26 грудня 2002 р.).
4. Положення про порядок здійснення операцій з перестраховання: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 1996 р. № 1290.
5. Положення про порядок провадження діяльності страховими посередниками: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 18 грудня 1996 р. № 1523.
6. Тимчасове положення про товариство взаємного страхування: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 1 лютого 1997 р. № 132.
7. Типове положення про організацію діяльності аварійних комісарів: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 5 січня 1998 р. № 8.
8. Програма розвитку страхового ринку України на 2001–2004 роки: Затв. постановою № 98 Кабінету Міністрів України від 2 лютого 2001 р.
9. Положення про порядок здійснення страхової діяльності відокремленими підрозділами страховиків: Затв. наказом Комітету у справах нагляду за страховою діяльністю від 12 березня 1994 р. № 13.
10. Положення про порядок формування, розміщення та обліку страхових резервів з видів страхування, інших, ніж страхування життя: Затв. наказом Комітету у справах нагляду за страховою діяльністю від 26 травня 1997 р. № 41.

11. *Інструкція про порядок сертифікації страхових брокерів, ведення державного реєстру страхових брокерів та регулювання їх діяльності*: Затв. наказом Комітету у справах нагляду за страховою діяльністю від 26 жовтня 1999 р. № 78.
12. *Лицензійні умови провадження страхової діяльності*: Затв. розпорядженням Державної Комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 28 серпня 2003 р. № 40; Зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 15 вересня 2003 р. за № 805/8126.
13. *Методика формування резервів по страхуванню життя*: Затв. наказом Комітету у справах нагляду за страховою діяльністю від 23 липня 1997 р. № 46.
14. *Айвазян С. А., Балкін О. Я., Баснина Т. Д. и др.* Стратегии бизнеса: Аналит. справочник / Под ред. Г. Б. Клейнера. — М.: КОНСЭКО, 1998. — 496 с.
15. *Ансофф И.* Стратегическое управление. — М.: Экономика, 1989. — 314 с.
16. *Ансофф И.* Новая корпоративная стратегия: Пер. с англ. — СПб.: Питер, 1999. — 416 с.
17. *Базилевич В. Д.* Страховий ринок України. — К.: Т-во “Знання”; КОО, 1998. — 374 с.
18. *Балабанов И. Т.* Риск-менеджмент. — М.: Финансы и статистика, 1996. — 192 с.
19. *Бигдаш В. Д.* Управление рисками — важное направление менеджмента страховой деятельности в переходном обществе // Проблемы управления в переходном обществе на пороге XXI в.: Сб. наук. пр. Додаток до наук. журн. “Персонал”, № 4 (52), 1999. — С. 196–199.
20. *Бигдаш В. Д.* Особенности финансовой оценки при стратегическом планировании страховой деятельности // Актуальные проблемы финансово-денежной политики и трансформация экономики Украины: Сб. наук. пр. Додаток № 9 (14) до наук. журн. “Персонал”, № 4 (58), 2000. — С. 144–146.
21. *Бигдаш В. Д.* Особливості дослідження вітчизняного страхового ринку при розробці стратегії страховика // Наук. пр. МАУП. Вип. 8: Проблеми формування і розвитку ринкової економіки в Україні. — 2003. — С. 234–239.
22. *Біленчук Д. П., Біленчук П. Д., Залетов О. М., Клименко Н. І.* Страховое право України: Підручник. — К.: Атіка, 1999. — 368 с.
23. *Боумэн К.* Основы стратегического менеджмента. — М.: ЮНИТИ, 1997. — 175 с.
24. *Васильев В.* Вариант упорядочения страховых организаций по надежности на основе доступной публичной отчетности // Финансовые услуги. — 1998. — № 9–10. — С. 18–23.
25. *Виханский О. С.* Стратегическое управление: Учебник. — М.: Гардарика, 1998. — 296 с.
26. *Галагуза Н. Ф.* Страховые посредники. — М.: Учеб.-консульт. центр “ЮрИнформ”, 1998. — 208 с.

27. *Денисова И. П.* Финансовый анализ деятельности страховой компании. — М.: Экспертное бюро-М, 1998. — 138 с.
28. *Ефимов С. Л.* Деловая практика страхового агента и брокера: Учеб. пособие. — М.: Страховой полис, ЮНИТИ, 1996. — 416 с.
29. *Ефимов С. Л.* Организация управления страховой компанией: теория, практика, зарубежный опыт. — М.: РЮИД, 1995. — 150 с.
30. *Журавлев Ю. М.* Формы и методы проведения перестраховочных операций. — М.: ЮКИС, 1993. — 190 с.
31. *Законодавство України про страхування: Зб. норм. Актів / За ред. П. Д. Біленчука, О. Ф. Філонюка, І. В. Яковенка.* — К.: Атіка, 1999. — 464 с.
32. *Залетов О. М., Слюсаренко О. О.* Основы страхового права Украины: Навч. посіб. з комп'ютерним довідником "Дінай: Страхування" / За ред. Б. М. Данилишина. — К.: Міжнар. агенція "BeeZone", 2003. — 384 с.
33. *Залетов А. Н.* Страхование в Украине / Под ред. О. О. Слюсаренко. — К.: Междунар. агенция "BeeZone", 2002. — 452 с.
34. *Заруба О. Д.* Страховая справа. — К.: Знання, 1998. — 321 с.
35. *Зернов А. А., Зубец А. Н.* Системные исследования страхового регулирования. — М.: Страховое ревю, 1997. — 144 с.
36. *Зозуля Н.* Финансовое планирование как метод осуществления финансово-экономической стратегии страховой компании // *Финансы.* — 1998. — №10. — С. 38–40.
37. *Зубец А. Н.* Страховой маркетинг. — М.: АНКІЛ, 1998. — 257 с.
38. *Зубец А. Н.* Страховой маркетинг в России: Практ. пособие. — М.: Центр экономики и маркетинга, 1999. — 344 с.
39. *Клатків М. С.* Страхування фінансових ризиків: Монографія. — Тернопіль: Економічна думка, Карт-бланш, 2002. — 570 с.
40. *Котлер Ф.* Основы маркетинга. — М.: Прогресс, 1993. — 733 с.
41. *Маркова В. Д., Кузнецова С. А.* Стратегический менеджмент: Курс лекций. — М.; Новосибирск: ИНФРА-М; Сибирское соглашение, 1999. — 288 с.
42. *Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф.* Основы менеджмента: Пер. с англ. — М.: Дело, 1992. — 704 с.
43. *Новицька Т.* Галактика-страхування: проект комплексної автоматизації бізнес-процесів у страховій сфері // *Страхова справа.* — 2003. — № 2. — С. 48–50.
44. *Оберемчук В. Ф.* Стратегія підприємства. — К.: МАУП, 2000. — 128 с.
45. *Огляд міжнародного страхового ринку: кожна країна — своя історія, традиції та шляхи становлення // Страхова справа.* — 2002. — №3. — С. 40–45.
46. *Орланюк-Малицкая Л. А.* Платежеспособность страховой организации. — М.: Анкил, 1994. — 152 с.
47. *Основы страховой деятельности: Учебник / Отв. ред. проф. Т. А. Федоровой.* — М.: БЕК, 2001. — 768 с.

48. *Портер Майкл Е.* Стратегія конкуренції: Пер. з англ. — К.: Основи, 1998. — 390 с.
49. *Скворцов Н. Н.* Как разработать бизнес-план предприятия? — К.: Книга, 1994.
50. *Страхование: принципы и практика:* Пер. с англ. / Сост. Дэвид Бланд. — М.: Финансы и статистика, 1998. — 416 с.
51. *Страховой портфель* (Книга предпринимателя. Книга страховщика. Книга страхового менеджера) / Отв. ред. Ю. Б. Рубин, В. И. Солдаткин. — М.: СОМИНТЭК, 1994. — 640 с.
52. *Страховий ринок України 1993–2001 рр.* // Финансовые услуги. — 2001. — № 6.
53. *Страховий та інвестиційний менеджмент: Підручник* / В. Г. Федоренко, В. Б. Захожай, О. Г. Чувардинський та ін. — К.: МАУП, 2002. — 344 с.
54. *Страховання: Підручник* / Кер. авт. кол. і наук. ред. С. С. Осадець. — К.: КНЕУ, 1998. — 528 с.
55. *Суксін В., Нечипоренко В.* Стратегічне планування в поєднанні теорії і практики // Страхова справа. — 2003. — № 3. — С. 82–85.
56. *Сурмин Ю. П.* Теория систем и системный анализ: Учеб. пособие. — К.: МАУП, 2003. — 368 с.
57. *Сухов В. А.* Государственное регулирование финансовой устойчивости страховщиков. — М.: Анкил, 1995. — 112 с.
58. *Татаріна Т. В.* Перестраховання в розвитку міжнародного співробітництва // Фінанси України. — 2001. — № 11. — С. 127–130.
59. *Твердохліб М.* Інформаційне забезпечення менеджменту. — К., 2000.
60. *Томпсон А.* Стратегический менеджмент. — М.: ЮНИТИ, 1998. — 576 с.
61. *Турбина К. Е.* Тенденции развития мирового рынка страхования. — М.: Анкил, 2000. — 320 с.
62. *Уткин Э. А.* Риск-менеджмент. — М.: ТАНДЕМ; ЭКМОС, 1998. — 288 с.
63. *Хемптон Д.* Финансовое управление в страховых компаниях. — М.: Анкил, 1995. — 263 с.
64. *Черников А.* Анализ финансового состояния страховой организации // Сибирская финансовая школа. — Аваль, 1999. — № 1. — С. 107–112.
65. *Шахов В. В.* Страхование: Учебник. — М.: ЮНИТИ, 1997. — 311 с.
66. *Шелехов К. В., Бигдаш В. Д.* Страхование: Учеб. пособие. — К.: МАУП, 1998. — 424 с.
67. *Шериньова З. Е., Оборська С. В.* Стратегічне управління. — К.: КНЕУ, 1999. — 384 с.
68. *Щёкин Г. В.* Как эффективно управлять людьми. — К.: МАУП, 1999. — 400 с.
69. *Шихов А. К.* Страхование: Учеб. пос. для вузов. — М.: ЮНИТИ, 2000. — 431 с.
70. *Юрченко Л. А.* Финансовый менеджмент страховщика: Учеб. пособие для вузов. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. — 199 с.
71. www.allinsurance.ru
72. www.insurance.com.ua
73. www.uainsur.com

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Менеджмент страхової діяльності”	5
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Менеджмент страхової діяльності”	5
Питання для самоконтролю	10
Вказівки до виконання контрольної роботи для студентів заочної форми навчання	14
Питання для контрольних робіт	15
Список рекомендованої літератури	16

Відповідальний за випуск
Редактор
Комп’ютерне верстання

Н. В. Медведєва
Л. О. Аврамчук
Т. Г. Замура

МАУП

Зам. № ВКЦ-1591

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП